

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 25 sierpnia 2021 r.

ZP-KNPS.431.6.31.2021.HS

Pani
Izabela Lisowska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Ząbkowicach Śląskich

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 28-30 czerwca 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Ząbkowicach Śląskich mieszczącym się przy Osiedlu XX-lecia 52, 57-200 Ząbkowice Śląskie z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 28 czerwca 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2021 r.

Jednostką kieruje Pani Izabela Lisowska, zatrudniona na stanowisku Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Ząbkowicach Śląskich z dniem 1 czerwca 2006 r., która ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią w dniu 4 sierpnia 2021 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Ząbkowicach Śląskich w zakresie zgodności zatrudnienia

pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Kierownik Ośrodka posiada upoważnienie do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Gmina Ząbkowice Śląskie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowania do nich osób wymagających opieki (pkt 3),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach

poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły zgłoszenia w zakresie przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze.

Zadanie (art. 17 ust. 2 pkt 3a) dotyczące opracowania i realizacji projektów socjalnych w okresie objętym kontrolą nie było realizowane.

Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywnościową lub ekologiczną (pkt 4),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Gmina nie realizuje zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 5, 7 i 8 bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

W Gminie Ząbkowice Śląskie realizowane było zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy dotyczące koordynacji realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców nie było realizowane, jednak osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne.

Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy).

Kierownik OPS w Ząbkowicach Śląskich składał Radzie Miasta coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik OPS w Ząbkowicach Śląskich spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku, realizujący pracę socjalną w środowisku.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Ząbkowice Śląskie na dzień 31 grudnia 2020 r. zamieszkały przez 21 664 mieszkańców, w tym 191 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Na dzień kontroli teren Gminy zamieszkały był przez 20 654 mieszkańców, w tym 203 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Ząbkowicach Śląskich na dzień kontroli zatrudnionych było 9 pracowników socjalnych (7 pełnych etatów i 2 po ½ etatu) realizujących pracę socjalną w środowisku.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu

pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Zgodnie z art. 110 ust. 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ząbkowicach Śląskich spełnia wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka udzielał pomocy w formie posiłku bez wydania decyzji administracyjnej i ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Liczba dzieci dożywianych w miesiącu maju 2021 r. bez wydania decyzji administracyjnej i przeprowadzenia wywiadu środowiskowego przekroczyła 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym tj. w miesiącu kwietniu 2021 r.

Działanie Ośrodka w tym zakresie jest niezgodne z Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu wspierania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007). W dziale III.1.2. załącznika do Uchwały wskazano, że „w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o potrzebie udzielania pomocy w formie posiłku”. Natomiast w dziale III.1.4. wskazano, że „liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy zgodnie z pkt III.1.2, nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca”.

W sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W aktach sprawy Nr 2 (K.S.) brakowało potwierdzenia odbioru przez Stronę decyzji Nr OPS.8226/dps/34/2020 z dnia 23.01.2020 r.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczania są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialnoprawne stron. Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy.

Niezależnie od powyższego stwierdzono, że w decyzjach ustalających odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej rozstrzygano również o obowiązku gminy do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca w placówce.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1690 ze zm.) zmieniono brzmienie art. 59 ust. 1 ustawy na: *Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej*". W związku z powyższym na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy powinna zostać wydana decyzja zawierająca rozstrzygnięcie co do wysokości opłaty obciążającej osobę przebywającą w domu pomocy społecznej.

Przepisy ustawy o pomocy społecznej nie zawierają podstawy do rozstrzygania o obciążeniach gminy na rzecz domu pomocy społecznej, gdyż obowiązek wnoszenia odpłatności przez gminę jest obowiązkiem wynikającym bezpośrednio z przepisów prawa i nie wymaga konkretyzacji poprzez wydanie jakiegokolwiek decyzji administracyjnej.

W zakresie prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że OPS w Ząbkowicach Śląskich nie zatrudnia osoby na stanowisku Kierownika Domu „Senior +”.

Zgodnie z częścią IV.2. ust. 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021- 2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M.P. z 2021 r., poz. 10) ośrodkiem wsparcia kieruje Kierownik, który może pełnić równocześnie inną funkcję w ośrodku wsparcia (np. terapeuty zajęciowego), w wymiarze odpowiadającym łącznie 1 etatowi w Dziennym Domu „Senior+” lub w wymiarze odpowiadającym czasowi pracy w Klubie „Senior +”.

W sprawach dotyczących sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego stwierdzono następująca nieprawidłowość:

1. Dział 3. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną, w wierszu dotyczącym prowadzenia pracy socjalnej w oparciu o kontrakty socjalne nie wykazano żadnego kontraktu socjalnego i osób objętych kontraktem socjalnym. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w 2020 r. zawarto 2 kontrakty socjalne.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że dane zawarte w sprawozdaniu nie są spójne ze stanem faktycznym.

Sprawozdawczość przekazywana do wojewody powinna być sporządzana w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach winny być wykazywane dane zgodne ze stanem faktycznym (art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy).

W sprawdzonej sprawie dotyczącej organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W skontrolowanych sprawach w rozstrzygnięciu wydawanych decyzji administracyjnych nie wskazywano szczegółowego zapisu rodzaju przyznawanej pomocy tj. usług „*dla osób z zaburzeniami psychicznymi*”.

Decyzje administracyjne, zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. winny zawierać m.in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji, w związku z tym musi być jednoznaczne i precyzyjne. Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone.

2. W skontrolowanych sprawach w podstawie prawnej wydawanych decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie wskazywano szczegółowych zapisów rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych odpowiadających rodzajowi przyznanych i świadczonych usług.

Zgodnie z art. 107 k.p.a. – prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania. Zatem podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego oraz z powołaniem jego źródła publikacji.

3. W sprawie Nr 2 (D.K.) stwierdzono, że przed wydaniem decyzji nr OPS.8225/AG/spec/150/2020 z dnia 16.11.2020 r. przyznającej pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w okresie od 25.11.2020 r. do 31.12.2020 r., na wniosek Strony z dnia 22.10.2020 r. wywiad środowiskowy został przeprowadzony w dniu 16.11.2020 r.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017, poz. 1788). wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej lub powiatowego centrum pomocy rodzinie, wywiad przeprowadza się niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia z pomocy społecznej, zwanego dalej „świadczeniem” o czym stanowi § 2 ust. 2 wyżej przywołanego rozporządzenia. Natomiast zgodnie z art. 35 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021, poz. 735), zwanej dalej „k.p.a.” organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym – w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania (art. 35 § 3 k.p.a.). O każdym niezłaatwieniu sprawy w terminie zgodnie z art. 36 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej jest zobowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny

zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

4. W skontrolowanej sprawie Nr 1 (A.B.) stwierdzono, że w dokumentacji całości sprawy dotyczącej przyznania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi decyzjami nr OPS.8225/AG/spec/67/2020 z dnia 17.01.2020 r., OPS.8225/AG/90/2020 z dnia 10.06.2020 r. brak jest aktualnych zaświadczeń lekarza specjalisty. Na dołączonym zaświadczeniu lekarz specjalista nie odnotował, że jest ważne bezterminowo.

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej organ ma obowiązek ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin ubiegających się o świadczenia z systemu pomocy społecznej. Art. 107 ust. 5b ww. ustawy określa, na podstawie jakich dokumentów ustala się sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny. Natomiast zgodnie z art. 107 ust. 5d w przypadku gdy okoliczności sprawy mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymienionym w ust. 5b, dołączać do dokumentacji sprawy zaświadczenia lekarza specjalisty.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W rozstrzygnięciu wydawanych decyzji administracyjnych nie wskazywano rodzaju przyznanej pomocy tj. przyznania zasiłku do 6 000,00 zł i do 20 000,00 zł.

Organ rozpatrując wniosek o przyznanie pomocy osobom poszkodowanym w wyniku klęski żywiołowej, na podstawie całokształtu materiału dowodowego, winien wskazać w osnowie decyzji, który rodzaj zasiłku (do 6 000,00 zł i 20 000,00 zł) jest przedmiotem rozstrzygnięcia, z uwzględnieniem faktycznie przyznanej kwoty.

Przyznanie pomocy w formie zasiłku celowego, o którym mowa w art. 39 ust. 1 i 2 oraz w art. 40 ust. 2 i 3 ustawy podlega rozpoznaniu w trybie przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz w oparciu o stosowane odpowiednio (na podstawie art. 14 tej ustawy) przepisy k.p.a.

2. W sprawie nr 1 (G.K.) i nr 2 (D.L.) stwierdzono, że w dokumentacji sprawy brak jest protokołu komisji do spraw szacowania szkód i strat powstałych w wyniku zdarzeń

noszących znamiona klęski żywiołowej.

W sprawie dotyczącej przyznawania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej organ ma obowiązek ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin ubiegających się o świadczenia z systemu pomocy społecznej. Art. 107 ust. 5b ww. ustawy określa, na podstawie jakich dokumentów ustala się sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny. Natomiast w przypadku gdy okoliczności sprawy mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymienionym w ust. 5b, dołączać do dokumentacji sprawy zaświadczenia lekarza specjalisty (art. 107 ust. 5d ustawy).

3. W skontrolowanych decyzjach administracyjnych przyznających zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej w podstawie prawnej wskazano wyłącznie art. 40 ustawy o pomocy społecznej.

Analogicznie jak przy udzielaniu pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zgodnie z art. 107 k.p.a. – prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania. Zatem podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego oraz z powołaniem jego źródła publikacji.

4. W skontrolowanych sprawach stwierdzono, że wydanym decyzjom administracyjnym przyznającym pomoc w formie zasiłku celowego z tytułu zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej nie był nadawany rygor natychmiastowej wykonalności pomimo, że wypłata była realizowana w dniu wydania decyzji.

Zgodnie z art. 108 k.p.a. decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami, bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. Nadanie decyzji nieostatecznej rygoru natychmiastowej wykonalności sprawia, że wywołuje ona skutki prawne od chwili nadania jej rygoru i stanowi podstawę realizacji potrzeby.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowości:

1. nieprawidłowe ustalenie liczby dzieci dożywianych bez wydania decyzji i ustalenia sytuacji rodziny w drodze wywiadu środowiskowego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”,
2. brak potwierdzenia odbioru decyzji administracyjnej dot. pobytu w DPS,
3. brak zatrudnienia osoby na stanowisku Kierownika Domu „Senior+”,
4. nierzetelne sporządzenie sprawozdania MRPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2020 r.
5. brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
6. brak wskazania w decyzjach administracyjnych zapisu rodzaju przyznawanej pomocy tj. usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
7. błędna podstawa prawna w decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz decyzjach administracyjnych dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową,
8. nieterminowe przeprowadzenie wywiadu środowiskowego,
9. brak zaświadczeń wystawionych przez lekarza specjalistę wskazujących konieczność świadczenia usług, z określeniem rodzaju i zalecanej liczby godzin usług,
10. brak protokołów komisji do spraw szacowania szkód i strat w aktach 2 spraw przyznających pomoc w formie zasiłków celowych z tytułu zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej,
11. realizacja zasiłków celowych z tytułu zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej przed uprawomocnieniem się decyzji – w podstawie prawnej wydanych decyzji brak przywołania art. 108 kpa.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Przyznając pomoc w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” prawidłowo ustalać liczbę dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy w formie posiłku, nie przekraczając 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym.
Podstawa prawna: art. 48 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia

15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Decyzje administracyjne doręczać stronom za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi.

W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Zatrudnić osobę na stanowisku Kierownika Klubu „Senior+”.

Podstawa prawna: część IV.2. ust. 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021-2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M.P. z 2021 r., poz. 10).

Termin wykonania: do 31 grudnia 2021 r.

4. Sprawozdawczość przekazywaną do wojewody sporządzać w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach wykazywać dane zgodne ze stanem faktycznym.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Podjąć działania mające na celu realizację zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: 31 marca 2022 r.

6. Decyzji, od której służy odwołanie nadawać rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego (...), bądź też ze względu na interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony (...).

Podstawa prawna: art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Wywiady środowiskowe przeprowadzać w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia, a w sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej (...), wywiad przeprowadzać w terminie 2 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia (...). Dokumentować w aktach sprawy ewentualne przyczyny uniemożliwiające terminowe przeprowadzenie wywiadów środowiskowych.

Podstawa prawna: § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1788), art. 35 i art. 36 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021, poz. 735).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznawać po przedłożeniu aktualnego zaświadczenia lekarza specjalisty kwalifikującego do usług z określeniem rodzaju i zalecanej liczby godzin usług. Natomiast w przypadku przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywiolową lub ekologiczną do całości akt

sprawy dołączać protokoły komisji do spraw szacowania uszkodzeń i strat powstałych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Decyzji, od której służy odwołanie nadawać rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego (...), bądź też ze względu na interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony (...).

Podstawa prawna: art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Sawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Burmistrz Ząbkowic Śląskich

2.a/a

KIEROWNICZKA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
E. W.
Ewelina Zygmunt

